

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 438/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených AK Kleberc Legal, s.r.o., Tbiliská 13, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/36/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/36/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Galanta sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/36/2017 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie, a to každému **1 500 eur**, ktoré im **j e** Okresný súd Galanta **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Galanta **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 438/2025 zo 6. augusta 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľov, doručенú ústavnému súdu 1. júla 2025, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/36/2017. Súčasne navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal im primerané finančné zadost'učinenie 7 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobcovia v 1. a 2. rade sa proti sťažovateľom ako žalovaným žalobou podanou 27. novembra 2017 domáhajú určenia vlastníckeho práva k členskému podielu v [REDAKOVANÉ], s ktorým je spojené aj užívacie právo k špecifikovanému družstevnému bytu. Sťažovatelia rozporujú postup okresného súdu, ktorý jednotlivé súdne pojednávania realizoval so značnými časovými odstupmi a v prejednávanej veci síce rozhodol rozsudkom z 29. júna 2023 (žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na úplnú náhradu trov konania, pozn.), avšak po podaní odvolania zo strany žalobcov Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 26Co/46/2024-417 z 11. februára 2025 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne okresný súd 3. júna 2025 uskutočnil pojednávanie a ďalší termín odročil na 18. september 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Podľa sťažovateľov sa prejednávaná vec nevyznačuje právnou ani skutkovou zložitou, trvanie napadnutého konania ovplyvnil nesústreďený postup okresného súdu, a tak už samotná dĺžka konania znamená porušenie ich práv. Na podklade uvedeného a s dôrazom na zbytočné prietahy, od ktorých odvodzujú aj intervenciu do základného práva na súdnu ochranu, odôvodnili zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Predseda okresného súdu na základe vyjadrenia zákonnej sudkyne uviedol, že od doručenia žaloby okresný súd vykonával priebežné úkony spojené s dokazovaním a pojednávaním, keď po odchode zákonnej sudkyne na materskú dovolenku bola prejednávaná vec 15. júna 2020 pridelená súčasnej zákonnej sudkyňi, ktorá v rokoch 2020 – 2024 rozhodovala v prednostnej agende starostlivosti súdu o maloleté deti. Priebeh napadnutého konania ovplyvnila aj pandémia ochorenia COVID-19, ako aj opakované zrušenie nariadených termínov súdnych pojednávanií na základe žiadostí samotných sťažovateľov (pojednávania 14. januára 2021, 11. októbra 2022 a 9. mája 2023, pozn.) či predkladanie návrhov na doplnenie dokazovania (pojednávania 2. februára 2023). Po zrušení rozsudku okresného súdu bol súdny spis z krajského súdu vrátený 12. februára 2025, keď okresný súd určil termín súdneho pojednávania, na ktorom je predpoklad vyhlásenia rozhodnutia. Vyjadril preto presvedčene, že v napadnutom konaní nedochádzalo zo strany okresného súdu k subjektívnym prietahom.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

IV.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020, I. ÚS 38/2025).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konanie vo veci určenia vlastníckeho práva nie je právne zložitá, pretože patrí do štandardnej agendy rozhodovacej praxe všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 564/2024, I. ÚS 658/2024). Na strane druhej je nutné rezultovať istú mieru skutkovej zložitosti, a to práve s prihliadnutím na obťažné zabezpečovanie prítomnosti niektorých svedkov na účel ich výsluchu (takmer po celý rok 2019, pozn.), ktorý bol napokon realizovaný až prostredníctvom dožiadania Mestským súdom v Brne a Okresným súdom v Kladne. Ústavný súd však pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, III. ÚS 547/2023). K predĺženiu napadnutého konania čiastočne prispeli aj sťažovatelia, ktorí sa súdnych pojednávaní spravidla nezúčastňovali a okresný súd opakovane (30. novembra 2018, 15. októbra 2020 a 8. marca 2022, pozn.) uložil ich právnomu zástupcovi povinnosť zabezpečiť prítomnosť sťažovateľov na nariadenom termíne pojednávania. K predĺženiu napadnutého konania prispeli aj objektívne skutočnosti, keď sa z dôvodu choroby 4. apríla 2019 prostredníctvom svojho právneho zástupcu ospravedlnil sťažovateľ v 1. rade (svoju účasť pôvodne aj s prihliadnutím na súdom uloženú povinnosť zabezpečenia jeho prítomnosti prisľúbil, pozn.), resp. keď právny zástupca sťažovateľov 27. novembra 2020 požiadal o odročenie stanoveného termínu pojednávania na 14. január 2021 (z dôvodu plánovanej dovolenky, pozn.) a pre svoju chorobu 10. októbra 2022 ospravedlnil svoju neprítomnosť a žiadal zmeniť dátum pojednávania pôvodne nariadeného na 11. október 2022.

9. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že okresný súd v prejednávanej veci rozhodol až po viac ako piatich rokoch od podania žaloby (doručená 27. novembra 2017, pozn.), a to rozsudkom č. k. 27C/36/2017-328 z 29. júna 2023, ktorý krajský súd z dôvodu arbitrárnosti a porušenia práva na spravodlivý proces uznesením č. k. 26Co/46/2024-417 z 11. februára 2025 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (podľa krajského súdu okresný súd opísal len selektívne vybrané a uskutočnené dôkazy, avšak aj tieto neposúdil všetky, ostatné vykonané dôkazy vôbec nevyhodnotil, a preto nie je zrejmé, čo bolo ich obsahom, pozn.). V postupe okresného súdu sa vyskytlo aj takmer rok trvajúce obdobie absolútnej nečinnosti, a to od predloženia súdneho spisu vyšším súdnym úradníkom 8. februára 2021 pôvodnej zákonnej sudkyňi na nariadenie termínu súdneho pojednávania (4. februára 2021 bol spis pridelený späť prvej zákonnej sudkyňi, pozn.) do opätovného pridelenia predmetnej veci súčasnej zákonnej sudkyňi 5. januára 2022, ktorá 25. januára 2022 nariadila pojednávanie na 17. máj 2022.

10. V tomto ohľade ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (IV. ÚS 396/04, I. ÚS 361/2022).

11. Hoci podľa predsedu okresného súdu dĺžku napadnutého konania ovplyvnila pandémia ochorenia COVID-19, obdobie pandémie môže byť dôvodom len ojedinelej a kratšie trvajúcej nečinnosti, s reflexiou na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, I. ÚS 61/2025), pričom prijaté protipandemické opatrenia samy osebe štát nezabavujú všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku konania orgánu verejnej moci (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Q a R v. Slovinsko z 8. 2. 2022, sťažnosť č. 19938/20, bod 80). Ústavný súd preto prednesenú argumentáciu predsedu okresného súdu zohľadnil len čiastočne (pri rozhodovaní o návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia, pozn.), pretože obmedzenia v súvislosti s pandemiou začali v čase, keď napadnuté konanie trvalo už takmer tri roky, čo bol adekvátny čas na meritórne rozhodnutie súdom prvej inštancie, prípadne na výraznejší procesný postup v napadnutom konaní (m. m. I. ÚS 61/2025, I. ÚS 337/2025).

12. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prieťahov v napadnutom konaní namietajú porušenie práva na súdnu ochranu. Ústavný súd primárne poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prieťahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m.

IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *In concreto* základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietahov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia, že (i) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a (ii) intenzita zbytočných prietahov vo svojej podstate znamená úplne zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS 49/04, III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní. Uvedené ale nie je prípadom sťažovateľov, keďže okresný súd už raz rozhodol a po vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v napadnutom konaní nariadil termín pojednávania na 18. september 2025 (body 2, 4 a 9 tohto nálezu, pozn.).

14. Ústavný súd preto nezistil naplnenie podmienok na vyslovenie záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. nezistil pochybenia takej intenzity, ktoré by umožňovali rezultovať záver o porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel [§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde (bod 5 výroku tohto nálezu)].

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

15. Keďže v napadnutom konaní nebolo rozhodnuté, ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

16. Sťažovatelia sa domáhajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie 7 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť a nesústredený postup okresného súdu, uložený príkaz konať a správanie sťažovateľov (bod 8 tohto nálezu, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal každému zo sťažovateľov finančné zadost'učinenie 1 500 eur, a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

17. Ústavný súd sťažovateľom podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, rešpektujúc pritom viazanosť petitom ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde), priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume uplatnenej v sťažnostnom návrhu, t. j. dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur; t. j. spolu 771,68 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 23 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 177,49 eur, pretože aj keď právny zástupca sťažovateľov sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH, vedenom finančnou správou Slovenskej republiky, zistil, že právny zástupca sťažovateľov

je platiteľom DPH. K vyhľadávacej činnosti ústavný súd pristúpil z dôvodu vyčíslenia trov konania aj s DPH.

18. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovatelia, resp. ich právny zástupca si náhradu trov konania vyčíslili nesprávne (v nižšej sume, pozn.), keď nezohľadnili počet sťažovateľov a zníženie základnej sadzby tarifnej odmeny o 50 % v prípade sťažovateľky v 2. rade (§ 13 ods. 2 vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu